

# Možnosti pěstování dubů z hlediska lesnické typologie

Ing. Václav Zouhar

ÚHÚL Brandýs n. Labem, pobočka Brno

Seminář – Adaptace lesů na klimatické změny – dubové hospodářství – 24. 4. 2018



## Ekologické nároky dubů

### Dub zimní – Quercus petraea (Matt.) Liebl. – zkratka DBZ

- světlomilná a teplomilná dřevina
- nároky na půdní vlhkost – půdy „normální“ až silně vysýchavé
- nároky na živiny – roste v širokém spektru půd od chudých až po živné
- snáší skalnaté podklady a kamenité půdy
- nesnáší půdy oglejené nebo zaplavované
- menší citlivost na pozdní mrazy než dub letní
- výskyt – nížiny a pahorkatiny, 1. – 4. LVS, okrajově 5. LVS
- nejvyšší výskyt v ČR: Blanský les – 850 m.n.m, Brdy – 750 m.n.m, Klíč u N. Boru – 750 m.n.m,

## Ekologické nároky dubů

### Dub letní – Quercus robur L. – zkratka DB

- světlomilná dřevina – náročnější na světlo než dub zimní
- nároky na půdní vlhkost – lužní ekotyp – vysoké nároky na vodu, snáší jarní záplavy  
– stepní ekotyp – nízké nároky, snáší silně vysychavé půdy
- nároky na živiny – náročnější než dub zimní, vyhovují mu bohaté hlinité půdy, ale dokáže růst i na chudých, mělkých a vysychavých půdách
- citlivý na pozdní mrazy
- přirozeně netvoří čisté porosty, nejčastěji ve směsi s jasanem a jilmy
- výskyt – nížiny a pahorkatiny, typicky lužní lesy, 1. – 4. LVS, okrajově 5. LVS
- nejvyšší výskyt v ČR: Hojsova stráž – 800 m.n.m, Křemešník – 760 m.n.m, Děčínský sněžník – 721 m.n.m,

## Výskyt dubů v lesních vegetačních stupních (přirozené lesy)

1. LVS: duby jsou hlavní porostní dřevinou, na zonálních stanovištích DBZ, na vodou ovlivněných DB, na suchých stanovištích dub pýřitý, na jižní Moravě také dub cer – vyskytují se nejčastěji s příměsí dalších listnáčů – HB, JS, JSU, JV, BB, JL, JLV, LPV, BRK, MK, OLL, STR, TP, TPC, OS, TR
2. LVS: duby jsou stále hlavní porostní dřevinou, DBP a CER pouze okrajově, na zonálních stanovištích DBZ ve směsi s BK ( $\varnothing$  30 %), na vodou ovlivněných DB s přimíšenou JD, duby se dobře zmlazují, v příměsí se vyskytují další listnáče: HB, HR, JB, JS, BB, KL, JV, BRK, MK, JR, JL, JLH, JLV, LP, LPV, TR, TS, TP, TPC, OS
3. LVS: na zonálních stanovištích DBZ ( $\varnothing$  30 %) ve směsi s BK, DBZ je v úrovni a podúrovni, má zde své produkční optimum, na vodou ovlivněných stanovištích DB hlavní porostní dřevinou, přimíšena JD, duby se dobře zmlazují, v příměsí další listnáče: HB, HR, JB, JS, BB, KL, JV, MK, JR, JL, JLH, LP, LPV, TR, OLL, TS, OS
4. LVS: na zonálních stanovištích DBZ do 30 % s BK, pouze v podúrovni, na vodou ovlivněných stanovištích je DB přimíšenou dřevinou (hlavní je JD), roste v úrovni i podúrovni, schopnost zmlazování se snižuje směrem k 5. LVS
5. LVS: v přirozených lesích se vyskytoval vzácně jen při hranici se 4. LVS, v kulturních lesích je uměle sázen, roste, zmlazuje se pouze vzácně za mimořádně příznivých podmínek

# Pěstování dubů podle cílových hospodářských souborů

## Legislativa

Vyhláška č. 83/1996 sb. o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů, příloha č. 4 – Rámcové vymezení cílových hospodářských souborů

- nerozlišuje dub zimní a letní – vše uvádí pod jednotnou zkratkou
- alternativní zařazení jednoho SLT do více CHS

Návrh novely vyhlášky č. 83/1996 sb.

- rozlišuje striktně dub zimní a letní
- jednoznačné zařazení SLT nebo LT do jednoho CHS



# Pěstování dubů podle cílových hospodářských souborů

## CHS 13 – hospodářství přirozených borových stanovišť

- kromě SLT 1M se většinou tato stanoviště vyskytují v zóně 2. – 4. LVS
- vyhl. č. 83/1996 sb. – dub – pouze jako MZD (určitě byl uvažován DBZ)
- novela vyhlášky – SLT: 0M, 0K, 0N, 0Q, 0P, 0O, 0C – DBZ – pouze jako MZD  
– SLT: 1M – DBZ – jako hlavní dřevina i MZD

## CHS 19 – hospodářství lužních stanovišť

- vyhl. č. 83/1996 sb. – DB – je hlavní hosp. dřevinou i MZD
- novela vyhlášky – DB – je hlavní hosp. dřevinou i MZD



# Pěstování dubů podle cílových hospodářských souborů

CHS 21 – hospodářství exponovaných stanovišť nižších poloh

CHS 23 – hospodářství kyselých stanovišť nižších poloh

CHS 25 – hospodářství živných stanovišť nižších poloh

- vyhl. č. 83/1996 sb. – nerozlišuje DBZ a DB – dub je hlavní hosp. dřevinou i MZD
- novela vyhlášky – rozlišuje DBZ a DB – na kyselých a chudších stanovištích je pouze DBZ jako hlavní dřevina i MZD (na stanovištích 1S je DB jako MZD) , na živných stanovištích je DBZ i DB jako hlavní dřevina i MZD



# Pěstování dubů podle cílových hospodářských souborů

## CHS 27 – hospodářství oglejených chudých stanovišť nižších a středních poloh

- vyhl. č. 83/1996 sb. – nerozlišuje DBZ a DB – dub – je hlavní hosp. dřevinou i MZD
- novela vyhlášky – rozlišuje DBZ a DB – oba duby jsou hlavní dřevinou i MZD

## CHS 29 – hospodářství olšových stanovišť na podmáčených půdách

- vyhl. č. 83/1996 sb. – nerozlišuje DBZ a DB – určitě byl uvažován DB – pouze jako MZD na SLT 1T
- novela vyhlášky – DB – jako dřevina hlavní na SLT 3U, jinak DB jako MZD na SLT 1G, 1T, 1R, 3L, 3U



# Pěstování dubů podle cílových hospodářských souborů

CHS 31 – hospodářství vysýchavých a sušších a bazických stanovišť středních poloh

CHS 35 – hospodářství živných bazických stanovišť středních poloh

- vyhl. č. 83/1996 sb. – nerozlišuje DBZ a DB – dub – pouze jako MZD
- novela vyhlášky – začlenila tato stanoviště do CHS 41 a 45

CHS 39 – hospodářství chudých podmáčených stanovišť nižších až vyšších poloh

- vyhl. č. 83/1996 sb. – nerozlišuje DBZ a DB – určitě byl uvažován DB – pouze jako MZD na SLT 0T, 2T, 3T, 5T
- novela vyhlášky – DB – jako MZD v celém CHS kromě SLT 3R a 5R



# Pěstování dubů podle cílových hospodářských souborů

## CHS 41 – hospodářství exponovaných stanovišť středních poloh

- vyhl. č. 83/1996 sb. – nerozlišuje DBZ a DB – dub – pouze jako MZD pro chudší část CHS
- novela vyhlášky – chudá a středně bohatá stanoviště ve 3. LVS – DBZ i DB jako hlavní dřevina i MZD, ve 4. LVS oba duby pouze jako MZD, bohatá stanoviště – DBZ i DB jako hlavní dřevina i MZD pro 3. i 4. LVS

## CHS 43 – hospodářství kyselých stanovišť středních poloh

- vyhl. č. 83/1996 sb. – nerozlišuje DBZ a DB – duby pouze jako MZD
- novela vyhlášky – DBZ a DB – jako MZD v celém CHS, jako dřevina hlavní ve větší části CHS kromě SLT 4M a LT 4K2 a 4I2



# Pěstování dubů podle cílových hospodářských souborů

## CHS 45 – hospodářství živných stanovišť středních poloh

- vyhl. č. 83/1996 sb. – nerozlišuje DBZ a DB – dub – je hlavní hosp. dřevinou i MZD
- novela vyhlášky – stanoviště ve 3. LVS (kromě 3W) – DBZ i DB jako hlavní dřevina i MZD, na ostatních stanovištích CHS pouze jako MZD

## CHS 47 – hospodářství oglejených stanovišť středních poloh

- vyhl. č. 83/1996 sb. – nerozlišuje DBZ a DB – dub – je hlavní hosp. dřevinou i MZD
- novela vyhlášky – DBZ a DB – jako dřeviny hlavní i jako MZD



# Pěstování dubů podle cílových hospodářských souborů

CHS 51 – hospodářství exponovaných stanovišť vyšších poloh

CHS 53 – hospodářství kyselých stanovišť vyšších poloh

CHS 55 – hospodářství živných stanovišť vyšších poloh

- vyhl. č. 83/1996 sb. – neuvažovala použití dubů
- novela vyhlášky – DBZ i DB pouze na stanovištích v 5. LVS jako MZD

CHS 57 – hospodářství oglejených stanovišť vyšších poloh

- vyhl. č. 83/1996 sb. – neuvažovala použití dubů
- novela vyhlášky – DB pouze na stanovištích v 5. LVS jako MZD



# Pěstování dubů podle cílových hospodářských souborů

## CHS 59 – hospodářství podmáčených stanovišť středních a vyšších poloh

- vyhl. č. 83/1996 sb. – nerozlišuje DBZ a DB – určitě byl uvažován DB – na SLT 2G, 3G, 4G a podmáčených typech 3V a 4V – DB jako hlavní dřevina i MZD, na bohatých typech 0G jako MZD, ve zbytku CHS se s dubem nepočítá
- novela vyhlášky – DB – na SLT 2G, 3G, 4G a podmáčených typech 3V a 4V – DB jako hlavní dřevina i MZD, na SLT 5G a podmáčených typech 5V, 6V a bohatých typech 0G je DB jako MZD, na ostatních stanovištích tohoto CHS se DB neuvažuje

## Pěstování dubů a klimatické změny

- změny klimatu probíhají, výsledek změn nejistý – různé scénáře změn
- změny klimatu jsou postupné, ale reakce lesních ekosystémů často skokové
- plocha lesních stanovišť vhodných pro pěstování dubu se bude pravděpodobně zvětšovat
- z hlediska produkčního cyklu lesů je problematická rychlost klimatické změny – obnovujeme lesy dřevinnou skladbou pro současné podmínky, ale porosty budou v dospělosti v podmínkách jiných
- vzhledem k nejistotě ohledně budoucího vývoje je třeba zvyšovat druhovou pestrost porostů a využívat především domácí (vyzkoušené) druhy
- problematika genetiky, sběru osiva a školkařství

# Možnosti pěstování dubů z hlediska lesnické typologie

## Dotazy, diskuse.

Ing. Václav Zouhar

ÚHÚL Brandýs n. Labem, pobočka Brno

Seminář – Adaptace lesů na klimatické změny – dubové hospodářství – 24. 4. 2018

